

הקדמה לפרק השותפים

ובגמרא נחלקו בעניין היזק זה. יש הסוברים שהיזק ראייה אכן נחשב להיזק. אך יש הסוברים שהיזק ראייה איננו נחשב להיזק. אולם, אף הסוברים שהיזק ראייה איננו נחשב להיזק, אין דבריהם אמורים אלא על המסתכל לתוך חצר חבריו, אבל המסתכל אל תוך בית חבריו, נחשב למזיק, כיון שהיזק ראייה של בית הוא חמור יותר מהיזק ראייה בחצר, לפי שאדם עושה בביתו דברים צניעים.⁽⁵⁾

להלכה נפסק, שהיזק ראייה נחשב להיזק אף בחצר.⁽⁶⁾

היזק ראייה – יסוד הדין

לפי פשוטם של דברים,⁽⁷⁾ היזק ראייה יסודו מדין 'הרחקת נזקיין'. בולם, בשם שאסור לאדם להניח בחצרו דבר המזיק לחצר חבריו, כմבוואר להלן בפרק שני, שעל אף שמניח את הדבר המזיק ברשות שלו, אסור, לפי שבמעשה זה הוא מזיק את חברו, אך אסור לו לאדם לעמוד ברשותו ולהזיק בראייתו את חברו בחצר חבריו.

גרושים שם שכחוב, אך ישראל בדבר עשו כן משומם היזק ראייה.

4. רמב"ן נת א.

5. בבא בתרא ב, ורש"י שם.

6. רמב"ם, הלכות שכנים, פרק ב הלכה י"ד.

7. וכן מוכחה לדברי הראשונים, עי' להלן.

פרק השותפים, עוסק בהיזק וראייה. להלן יבואר בקצרה גדרו של היזק זה, וככמה מפרטיו דיניו. פרטים רבים בדיני היזק זה מתבאים במקומות שונים במסכת זו, ונביא כאן את עיקרי הדברים.

היזק ראייה – ביוארו

אסור לאדם להסתכל לתוך בית חבריו⁽¹⁾, כי המשתכל מזיק את חבריו בהיזק ראייה.

מקורה של איסור זה נלמד מפסוק, שבן מצינו בנבואה בלעם, כאשר בא לשבח את ישראל יזרא את ישראל שוכן לשבטו⁽²⁾ – מה ראה? ראה שאין פתחיהם מכונינים זה זהה. אמר, ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה.⁽³⁾

טעמו של דין זה הוא: או מפני שהאדם בראיתו, יכול הוא להזיק לחבריו בעין הרע. או משום צניעות, או משום לשון הרע.⁽⁴⁾

ולפיכך, חייב האדם לבנות מחייה, כדי שלא יראה בתוך של חבריו, כמו שיבואר להלן.

1. רמ"ה בפרק ראשון אות כ"ה, רמב"ן נת א, ורא"ש פרק ראשון סימן ב'.

2. במדבר, פרק כ"ד פסוק ה'.

3. בכ"א בתרא, ס. א. הגמרא מביאה פסוק זה על הדין שאסור לפתח פתח כניסה פתח נגד פתח וחילון כנגדו, אבל הרמ"ה [בפרק ראשון אות כ"ה, ופרק שלישי אות כ"ז] כתוב, שזהו המקור לאיסור הסתכלות בשל חבריו. ועיין גם ברבינו